

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum dæmones cogantur aliquibus sensibus, & corporalibus rebus factis,
ac verbis ad miracula facienda, quæ per magicas artes fieri videntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](#)

QVAES. VI. DE MIRACVLIS, ART. X.

sonant, sicut p inuocatione diuinę maiestatis adueniūt. ergo nō ppria voluntate hoc faciūt: sed coacti.
 ¶ 6 Pr̄cēsi allicianf aliq b. sc̄ibilib. nō alliciūt eis si
 cur aīalia cibis, sed sicut spiritus signis q̄cūq; delecta
 tioni cogruūt, p varia ḡna lapidū, herbarū, lignorū,
 aīoliū, carminū, rituū, ut Aug. dicit 21. de Ciuit. Dei,
 sed signis allici nō vñt. Eius n. allici signis est, cuius
 est signis vti, qd̄ quidē est solū habentis sensum. Nā
 signū est qd̄ pter specie quā ingerit sensibus, facit
 aliquid aliud in agnitionem venire. ergo d̄amones
 nullo modo alliciuntur: sed magis coguntur.
 ¶ 7 Pr̄t. Matth. vlt. dixit qdā ad Iesum, Dñe misere
 re filio meo, q̄a lunaticus est, & male patit. In Mar
 co aut̄ dī, Attulit filiu mēu ad te habētē spiritū mu
 tū. Dicit aut̄ gl. sup̄ verbo p̄dicto Matth. hunc Mat
 cus surdū & mutū dicit, que Matth. nominat lunati
 cū, nō p̄ luna demonib. c̄ruiat, sed dāmō lunę cur
 sū obseruās, hoies corrūpit. Vñ ergo q p̄ obserua
 tionem c̄elestium corporum, & aliorum corpora
 ralium, d̄amones ad aliquid faciendum cogantur.
 ¶ 8 Pr̄t. Cū d̄amones ex supbia peccauerint, nō est
 p̄babile q̄ allicianf illis q̄ corū excellētē derogare
 p̄n. Aduocāt p̄ cōuocationes virtutis ipsorū, &
 p mēdacia incredibilia, q̄ derogāt sciētis ipsorū. Vñ
 Aug. dicit in 10. de Ciuit. Dei, introductis verba Por
 phyrii, sic dicēs, Quid ē hō vitio cui liber obnoxii,
 int̄edit minas, eosq; ferrat falso, vt eis extorqat ue
 ritatē: nā & cēlū se collidere minat, &c. similia, hōi
 impossibilia, vt illi dī tanq; insipiētissimi pueri, falsis
 & ridiculosis cōminationib. territi, q̄ imperant, effi
 ciāt. ergo d̄amones n̄ alliciūt, sed cogūt aduocati.
 ¶ 9 Pr̄t. Volūtas d̄amoni ad hoc tendit, vt hoies
 in culturam idolorum deieciat. Qod quidē p̄cipue fit per hoc, q̄ spiritus d̄amoni imaginib.
 adsunt. Si autem propria sponse aduocati uenirent,
 semp ad talia uenirent: non aut̄ semp uenirent, nūl
 certus ipib. obseruat & determinatis carminib. &
 ritib., imaginib. sc̄leratis uel potius exercitatis. Nō
 ergo d̄amones aduocāt, quasi allecti sed q̄li coacti.
 ¶ 10 Pr̄t. Aliqñ d̄amones magicis artib. aduocāt,
 vt homines ad turpē amōrē in clinent: hoc autē d̄amones
 propria uoluntate facere intendunt. Nō er
 go esset opus ut allicerent, si semper hoc facerent
 aduocati: nō semper autem hoc faciunt. ergo q̄i fa
 ciunt aduocantur, non ut allecti: sed quasi coacti.

Sed contra est, qd̄ q̄ lob vndeclimo. Non est
 potestas super terram quā ei possit comparari, si
 diabolo: maior autem potestas non cogitur a mi
 nori. ergo p nihil terrenū d̄amones cogi possunt.
 ¶ 11 Pr̄t. Nō est eiusdē inuocari & cogi. Inuocāt. n.
 maiores, ut Porphyrius dicit: sed peiorib. imperat:
 d̄amones autem uenient aduocati. ergo non co
 gantur. Sed dicendum q̄ coguntur uirtute diuina.
 ¶ 12 Sed cōtra. Cogere d̄amones ex uirtute diuina,
 est per donū gratiā quo perficunt ordo c̄elestium
 potestatū: hoc autem donum gratiā non adeit in
 fidelibus & hominib. sc̄leratis, quales sunt Magi
 ergo nec ē uirtute diuina d̄amones cogere p̄nt.
 ¶ 13 Sed cōtra. Cogere d̄amones ex uirtute diuina,
 est per donū gratiā quo perficunt ordo c̄elestium
 potestatū: hoc autem donum gratiā non adeit in
 fidelibus & hominib. sc̄leratis, quales sunt Magi
 ergo nec ē uirtute diuina d̄amones cogere p̄nt.
 ¶ 14 Pr̄t. Facere ea q̄ diuina uirtute principaliter
 fūt, non est peccatum: sicut facere miracula. Si ergo
 Magi uirtute diuina d̄amones cogēt vñdo magi
 cis artib. nō peccarent, qd̄ patet esse falsū. nō ergo
 d̄amones aliquo modo magicis artib. coguntur.

RESPON. Dicēdū, q̄ circa effectū magiārū artiū
 multiplex fuit opinio. Quidā n. dixerūt, sicut Alex.
 q̄ effectū magiārū artiū fit p aliquas potētias, & vir
 tutes in reb. inferiorib. ḡnatās ex virtutib. quorūdā

F inferiorum corporū, cū obseruatione cælestiū mo
 tuū. Vnde Aug. dicit 10. de Ciuit. Dei, q̄ Porphyrio
 vñ, herbis, & lapidibus, & animātibus, & sonis certis
 qbusdā ac vocibus, & figuracionibus atq; signis
 qbusdā, ēt obseruat in cæli conuersione motibus
 fidereis, fabricari in terra ab hominibus potestates
 idoneas siderū varijs effectibus execuēdis. Hac aut̄
 politio insufficiens vñ. Licer. n. ad aliqua q̄ magicas ar
 tibus fieri vñr, naturaliū corporū superiorū & infe
 riōrū vires sufficere possunt sicut ad quafā corporū
 trāmutationes: qdā tñ fuit magicas artibus, ad q
 nulla vis corporalis ēt extēdere pōt: cōstat vero q
 locutio nō est nisi ab intellectu. p̄ magicas aut̄ artes
 aliquā locutiones aliquorū r̄fēditū audiunt. Vnde
 oportet q̄ hoc fiat p aliquā intellectū, & p̄cipue ci
 de aliq̄b. occultis, q̄ hm̄i r̄fā homines docen
 tur. Nec pōt dici q̄ hoc fiat p immurationē imagi
 nationis solius p modū p̄stigū q̄a tūc istā voces nō
 ab oībus circūlātibus audirent, nec a vigilātibus &
 habētibus sensib. solutos istā voces audiri possent.
 Vnde relinquit q̄ fiat vel ex virtute aīa hois, magi
 cas artib. vtētis, aut̄ fiat ab aliquo exteriori, intel
 lētū habētē. Pr̄mū aut̄ est nō pōt, qd̄ patet ex duo
 bus. primo qd̄, q̄ aīa hois ex sua virtute nō posse
 nre ad cognitionē ignororū, nisi p aliquā fibinotā.
 H Vnde ex volūtate aīa hois non pōt fieri reuelatio
 oculorū, q̄ fit p magicas artes: cū ad hm̄i occi
 ta sc̄ēda, nō sufficiunt principia rōnis. Secundo qd̄
 sua virtute hm̄i effectus aīa Magi sacreti, nō m̄i
 geret vñ inuocationibus, aut̄ aliq̄bus hm̄i exter
 ribus rebus. Cōstat aut̄ q̄ hm̄i effectus magiārū
 artib. p aliquos exteriores spiritus fūt: nō aut̄ p̄
 spūs iustos & bonos qd̄ qd̄ ex duob. patet. Pr̄mū
 q̄a boni spūs familiaritatē suā sc̄eleratis hominibus
 nō exhiberēt, quales plerūq; sunt magiārū artib.
 excuctores. Secundo qd̄ nō cooperarēt hominib.
 ad illicta p̄etranda, qd̄ p̄terūq; fit p magicas artes.
 Restat ergo hoc fieri p malos spiritus, quos dazmo
 nes dicimus. Hm̄i aut̄ d̄amones possunt intelligi
 cogi duplū uno modo p aliquā superiorē virtutē
 eis necessitatē faciēt inducāt: alio modo p modū
 allēctionis. Sicut homines dicunt ad aliquid cogi cu
 ius cōcupiscentia alliciūt. Neutro aut̄ modo rebus
 corporalib. p̄ se loquendo d̄amones cogi possunt,
 n̄lī supponant habere sensibiles affectiones
 ad modū aliorum aīaliorum, sicut & Apuleius post
 d̄amones esse aīalia corpore aera aīo pafina. Sic
 enim cogi possent vñtoq; modo, corporali virtutē
 & corporū cælestium (ex quorū impressionib.
 aliquas passiones inducerēt) & ēt inferiorib.
 corporib. in qbus delectarentur sicut Apuleius dicit.
 deleclāt in fumis sacrificiorū, & in aliq̄bus talibus
 sed huius opinionis falsitas ostēta est in p̄cedētibus
 q̄stionib. Restat ergo q̄ d̄amones p quos magi
 cas artes cōplemetū habēt, & cogunt, & alliciūt. Co
 gunf quidē a superiori: qñque quidē ab ipso Dei
 quandoque vero a sanctis & Angelis & hominibus
 uirtute Dei. Nam ad ordinē potestatum p̄tere et
 d̄amones arcere. Sācti autem homines sicut dono
 uirtutum participāt in quantum miracula faci
 ita dono potestatum, in quantum ejiciunt d̄amones
 Coguntur etiam interdū ab ip̄sī superiorib.
 d̄amoniib. quā quidē sola coactio per magi
 cas artes fieri pōtēt. Coguntur, & quasi allecti per
 artes magicas, non quidē rebus corporalib. p
 p̄ter seip̄as, sed propter aliud aliud. Pr̄mo qd̄

QVAES. VII. DE SIMPLI DIV. ESEN. ART. I.

67

Dem: quia per hūmōis res corporales sciunt facilius posse cōpleri effectum ad quem inuocātur. Et hoc ipsi appetuntur. vt. sc̄orum virtus admirabilis habetur. Et p̄p hoc sub certa cōstellatione aduocati magis adueniunt. Secundo inquātum hūmōi corporalia sunt signa aliorum spiritualiū quibus delectātur. Vnde Aug. dicit 21. de Ciu. Dei. q̄ alliciunt dæmones his rebus, nō tamquā animal cibis, sed quasi spiritus signis. Quia enim homines in signum subiecionis Deo sacrificium offerunt, & prostrationes faciunt, gaudent hūmōi reverentia signa sibi exhiberi. Alliciuntur aut̄ diuersi dæmones diversis signis, fīm q̄ diuersis uitij ip̄forū magis conueniunt. Terzio alliciuntur his corporalibus rebus, inquantum homines per eas in peccatum adducuntur: & inde est quod alliciuntur mendacij, & his qua homines in errorem vel peccatum inducere possunt.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod dæmones dicuntur cogi per magicas artes modis prædictis.

AD SECUNDVM dicendum, quod in hoc ipso dæmoni satistis, si per hoc quod aliquod malum impedit, & ad aliquod bonum cooperatur, facilius in sui familiaritatem, & admirationem homines trahit. Nam & ipsi se transfigurant in Angelos lucis, sicut habetur secunda ad Corinthios undecimo.

AD TERTIVM dicendum, q̄ si Salomō exorcismos suos eo tempore fecit quando erat in statu salutis, potuit esse in illis exorcismis vis cogendi dæmones ex virtute divina. Si autem tempore illo fecit quo idola adoravit, vt intelligatur eum per magicas artes fecisse, nō sicut in illis exorcismis vis cogendi dæmones, nisi modo prædicto.

AD QVARTVM dicendum, q̄ a virginibus aduocati adueniunt, vt ex hoc in sue diuinitatis opinionem homines adducant, quasi mundiciam ament.

AD QUINTVM dicendum, quod in hoc eriam q̄ ad inuocationem diuinæ virtutis adueniunt, volut intelligi quod non sicut a diuina iustitia omnino exclusi: non enim sic diuinitatem apperit, vt summo Deo velint aquari omnino, sed ab eo, diuinitatis cultum sibi ab hominibus exhiberi gaudent.

AD SEXTVM dicendum, q̄ dæmones non dicuntur alii signis, quasi ipsi signis vtuntur: sed quia homines signis vii consueverunt, delectantur in signis quibus homines vtuntur propter signatum.

AD SEPTIMVM dicendum, quod sicut glossa ibidē dicit, dæmones certis periodis lunæ homines magis affligunt, vt creaturas Dei infamenti: in hoc sc̄icet, quod credantur dæmonibus seruire, & per hoc homines in errorem mittant.

AD OCTAVVM dicendum, q̄ licet p̄dicta mendacia in derogationē virtutis dæmonū esse videantur, nō hoc ipsum eis est deletabile, quod homines in mendacij confidant, quia ipse est mendax & pater eius.

AD NONVM dicendum, q̄ ad imagines aduocati adueniunt certis horis, & certis signis, rōnibus p̄dictis.

AD X. dicendum, q̄ licet semper dæmones homines desiderent perrahere in peccata: tunc tamē magis adhuc nituntur, quando magis ad hoc inclinātur, & quando plures possunt inducere in peccatum.

QVAESTIO VII.

De diuina essentia simplicitate.

Et Habet articulos decem.

Trimo Enim queritur, Vtrum Deus sit simplex.

- A** ¶ Secundò, Vtrum in Deo sit substantia vel essentia idem quod esse.
- ¶ Tertiò, Vtrum Deus sit in aliquo genere.
- ¶ Quartò, Vtrum bonum, iustum, sapiens, & huiusmodi, prædicent in Deo accidentis.
- ¶ Quintò, Vtrum nomina prædicta significant diuinam substantiam.
- ¶ Sextò, Vtrum ista nomina sint synonyma.
- ¶ Septimò, Vtrum huiusmodi nomina dicatur de Deo & creaturis vniuoce vel æquiuoce.
- ¶ Octauò, Vtrum relationes quæ sunt inter Deum & creaturas, sint relatiæ in ipsis creaturis.
- ¶ Nonò, Vtrum Deus realiter referatur ad creaturam, ita quod relatio ipsa sit res aliqua in Deo.
- ¶ Decimò, Vtrum istæ relationes temporales sint in Deo secundum rationem.

ARTICVLVS PRIMVS.

Q VAESTIO est de simplicitate diuine essentis. Et primo queritur in generali, an Deus sit simplex. Et videtur q̄ non. Ab uno. n. simplici, nō est natum esse, nisi vnū. idem enim semper facit idem, secundū Philof. sed a Deo procedit multitudo ergo ipse non est simplex.

P 1 Præt. Simplex si attingitur, totum attingitur: sed Deus a beatis attingitur, quia vt dicit Aug. in lib. de videntio Deum, attingere mente Deum magna est beatitudo. Si ergo sit simplex, totus attingiſ a beatis: sed qđ totum attingitur, comprehenditur. ergo Deus a beatis comprehenditur: quod est impossibile. ergo Deus non est simplex.

P 2 Præt. Idem non se habet in ratione diuersarū causarum: sed Deus se habet in ratione diuersarū causarum, vt pater 11. Metaph. ergo in eo oportet esse diuersa, ergo oportet eum esse compositum.

P 3 Præt. Vbi cumq; est aliquid & aliquid, est compositio: sed in Deo est aliquid & aliquid. L. proprietas & essentia, ergo in Deo est compositio. Sed dicendum quod proprietas est idem quod essentia.

P 4 Sed contra, affirmatio & negatio nō verificantur de eodem: sed essentia diuina est cōiceibilis tribus personis, proprietas autem est incommunicabilis, ergo proprietas & essentia non sunt idem.

P 5 Præt. De quo cumq; prædicantur diuersa predicatione, illud est compositum: sed in diuina predicatione uenit substantia & relatio, ut dicit Boet. in lib. de Trin. ergo Deus est compositum.

P 6 Præt. In qualibet re est substantia, virtus & operatio, ut dicit Dionys. ex quo videtur, quod operatio sequitur uirtutem & substantiam: sed in operationibus diuinis est pluralitas. ergo in substantia eius inuenitur multitudo & compositio.

P 7 Præt. Vbi cumq; inueniuntur multitudo formarum, ibi oportet esse copositione: sed in Deo inueniuntur multitudo formarū: quia sic dicit Comenta. oēs lib. 1. metra. formæ sunt actu in primo motore, sicut sunt in potentia in prima materia. ergo in Deo est cōpositio.

P 8 Præt. Quicquid aduenit alicui rei post esse compatum, inest ei accidentaliter: sed quædam dār de Deo ex ip̄e, sicut q̄ sit creator & Dominus. ergo inuenit ei accidentaliter: acceditis ait ad subiectum est aliqua compositio. ergo in Deo est cōpositio.

P 9 Præt. Vbi cumque sunt multæ res, ibi est compositio: sed in Deo sunt tres persona, quæ sunt tres res, ut dicit Aug. in lib. de doctr. Christiana. ergo in Deo est compositio.

SED CONTRA est quod Hil. dicit 8. de Trinit.

Quæst. dis. S. Thomæ. I 3 Non

Circa modis
libri de trin.

cap. 11. epl.
lib. 1. circa
med. illius.

lib. 1. metra.
com. 18. in fi-

Illi. 1. 5. to. 3.
11. 8. inter me-
diū & fin.